

Enerji İstatistik Notu 93 : LNG’de Talep Esneliği

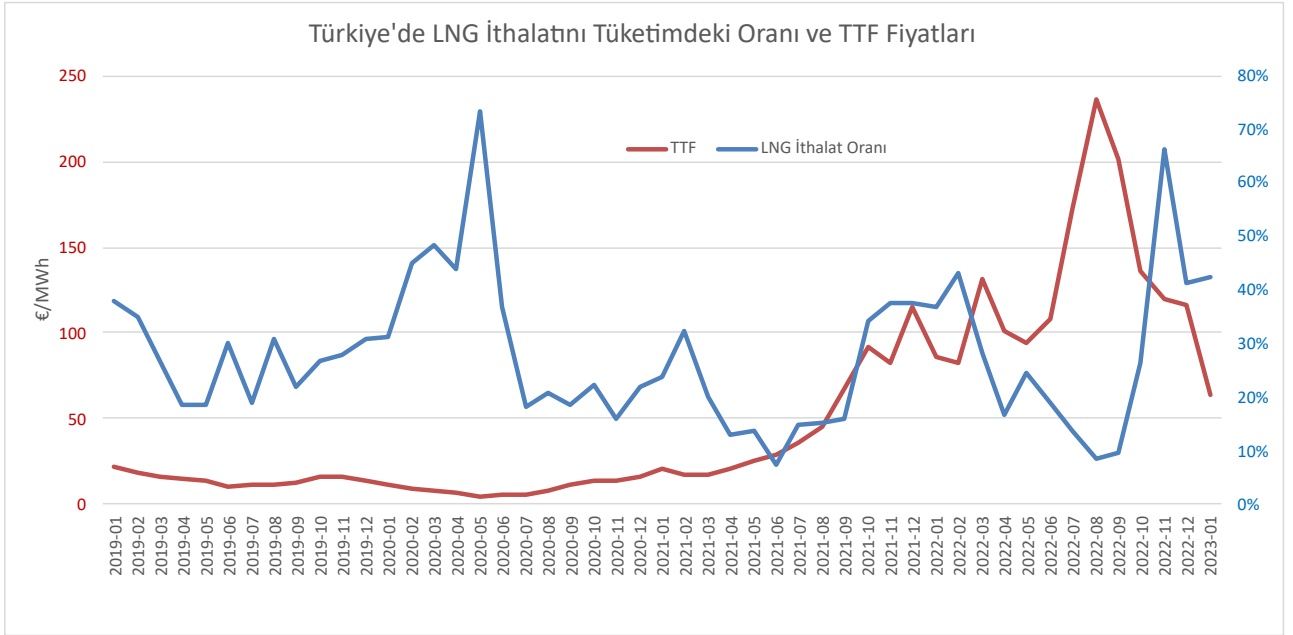
Tek cümle: “TTF 25€/MWh altında talebin hızlandığı bir dünya bizi bekliyor olabilir”

Bariş Sanlı, barissanli2@gmail.com

Excel: <http://github.com/barissanli/ein>

Geçtiğimiz enerji istatistik notlarından birinde Türkiye’de gaz talebinde LNG payının Covid döneminde hızlı artışını görmüştük. Bu veriye detaylı bakarak dünyada LNG talebinin ne kadar fiyat esnekliğine sahip olduğuna dair bir fikir yürütebiliriz.

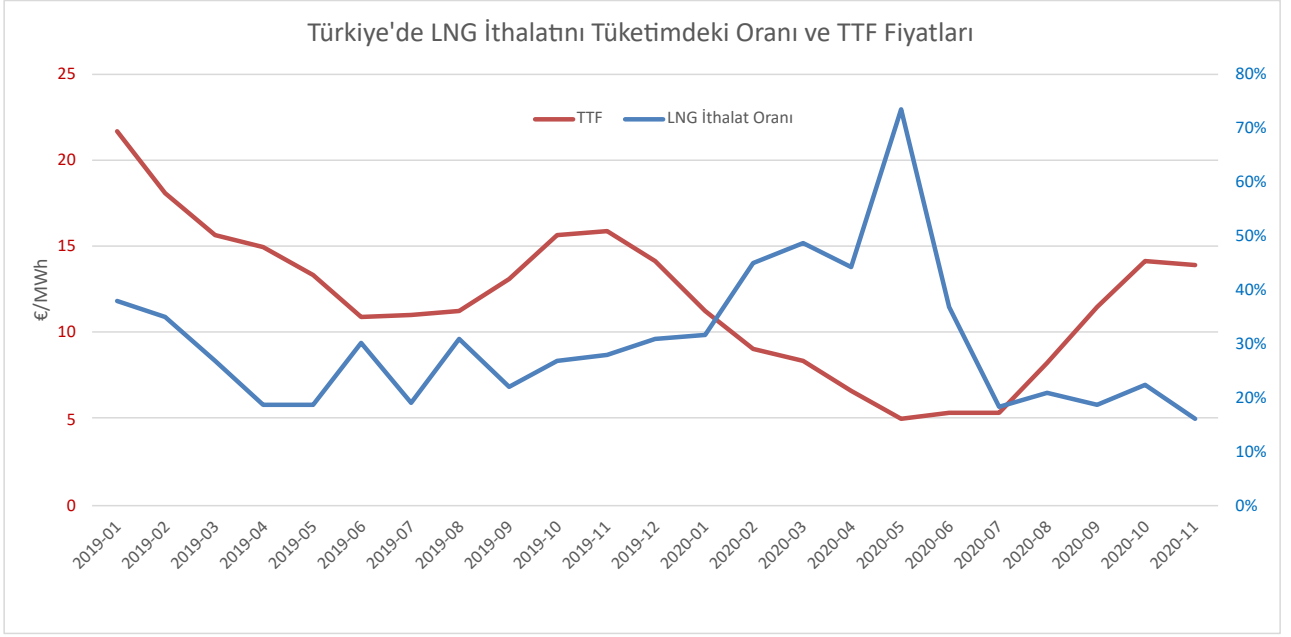
Aşağıdaki grafikte Türkiye için LNG’nin toplam tüketimdeki oranı (mavi) ile TTF fiyatları (kırmızı) görünmektedir. Bu grafiğe şimdi biraz daha yakından bakacağız. Çünkü Covid döneminde TTF fiyatları €/MWh olarak rekor düşüşler görmüş, ve Mayıs 2020’de LNG’nin toplam tüketimdeki payı Türkiye’de rekor kırmıştı.

Türkiye LNG talebinde mevsimsellik için çok önemlidir. Yani sadece fiyat değil, yüksek talep dönemi yönetimlerinde de kullanılır. Özal döneminde Sovyetler’den gaz getirilmesi gündeme gelmesi ise LNG ile bunun dengelenmesi, hatta yedeklenmesi de eş zamanlı gündeme gelmiştir. Bu sebeple Nijerya ve Cezayir LNG alımları bu çeşitlemenin önemli bir parçası olmuştur.

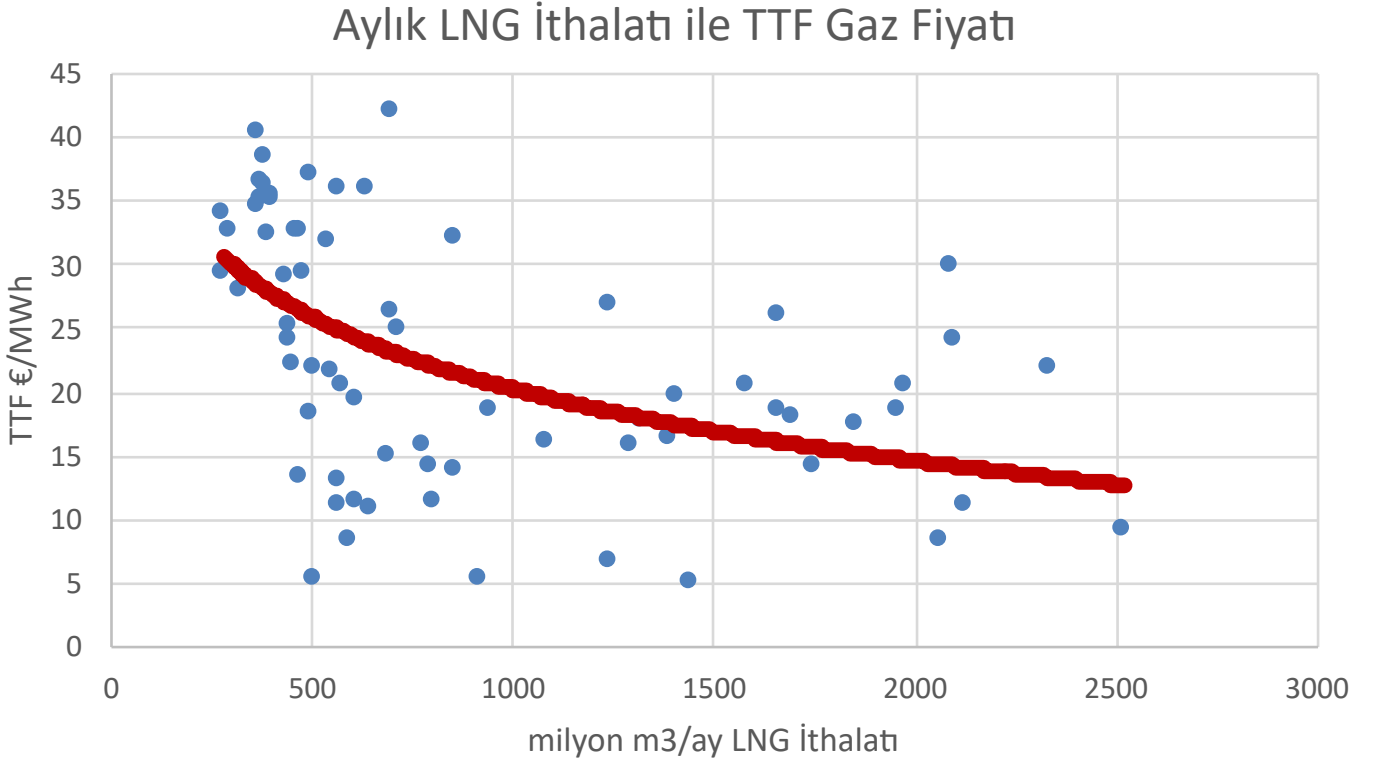
Fakat hazır piyasa bolluğuna girilen bir dönemde, LNG’nin fiyat esnekliğini Türkiye’nin, tipik-rasyonel bir LNG alıcısı olduğunu kabul edersek, bu dönemden tahmin etmeye çalışabiliriz.

2020 Ocak ayı ile birlikte TTF fiyatların 11 €/MWh’den 2020 Mayıs gibi 4.93 €/MWh’e kadar düşüş olmuştur. Bu süre de Türkiye’nin talebinin LNG %31’ini karşılamaktan önce %40-45 bandına, sonra da 2020 Mayıs’ta %74’e kadar çıkmıştır. Fakat arkasından fiyatlar tekrar 15€/MWh bandına çıkınca alımlar yavaşlamıştır.

Türkiye kabaca dünya LNG talebinin %3.3'ü gibidir diyebiliriz. Bu rakam aylık olarak değişebilir. Peki ama fiyat esnekliği ne kadardır?

Bu noktadan sonra işler karışmaktadır. Çünkü sözleşmeleri, ilgili kargonun hangi ayda alındığını bilmemekteyiz. Ama TTF'deki aşırı spekülasyon dönemi çıkarırsak ($45\text{€/MWh} >$ fiyatlar) ile bazı Türkiye'ye özgü çok soğuk dönemleri de veri dışında bırakırsak eğrimiz şu şekilde bir grafiğe dönüşür. Pratikte bu durum biraz "data mining" yani eğriyi bulmak için veriyi elimine etmeye benzese de, sadece çok kaba bir yakınsama yapmaya çalışıyoruz.

Şu sıralar TTF 30€/MWh civarındadır. Bu grafiğe göre 20 hatta 10'a indiğinde LNG talebi 2-3 misline kadar da çıkabilir. Eğer 10€/MWh altında ise her ne kadar bahar da olsa talebin %40-%74'e kadarını LNG ile karşılandığı geçmişte görülmektedir.

Dünyada LNG'nin tamamı TTF vs ile satılmamaktadır. Önemli bir kısmı zaten uzun dönemli kontratlardır. Ama bir an tüm kontratların TTF veya yakını (zaten JKM de TTF'i takip ediyor) olduğunu farzedelim.

Eğer Türkiye çok tipik ve rasyonel bir LNG alıcısı ülke ise küresel olarak şu sonuçları çıkarabiliriz:

- 30 €/MWh civarında 500 milyar m3/yıl olan küresel LNG talebi
- 20 €/MWh civarında 1000 milyar m3/yıl (Küresel talebin %20'si)
- 10 €/MWh civarında ise 2000 milyar m3/yıl (Küresel talebin %40'ı)

LNG talebine çıkabilir. Mevcutta küresel LNG gazlaştırma kapasitesi zaten 1000 milyar m3/yıl'ın oldukça üzerindedir.

Bu fiyat seviyeleri kömür sektörüne ciddi bir darbe vurur. Ama herkesin konuştuğu LNG'de arz fazlası, bu eğriye göre hareket ederse 25€/MWh altında talebin hızlandığı bir dünya bizi bekliyor olabilir. Bu da dünyanın en büyük emisyon azaltıcısı olabilir.